

Datum:
2020-09-03
Diarienummer:
MN-2020-2889

Yttrande

Kommunfullmäktige

Yttrande över motion av Måns Berger (MP) om hållbarhetsanalys inför alla beslut STK-2020-370

Miljönämnden har beslutat att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har remitterat en motion av Måns Berger (MP) om hållbarhetsanalys inför alla beslut. Förslagsställaren yrkar på att det inför alla nämndsbeslut genomförs hållbarhetsanalyser med syftet att säkerställa att alla politiska beslut samstämmer med Agenda 2030. I Malmö stads ärendehandbok finns redan förvaltningsövergripande instruktioner om att handläggare ska göra konsekvensbeskrivningar ur såväl miljöhänseende som jämställdhet och jämlikhet vid handläggning av nämndsärenden. Miljönämnden anser det vara önskvärt att konsekvensbedömningar utifrån ett hållbarhetsperspektiv genomförs och tillgängliggörs för politikerna. Då tydliga instruktioner kring implementering saknas välkomnar miljönämnden ett förtydligande om när och hur hållbarhetsanalyser ska genomföras i stadens förvaltningar.

Yttrande

I Malmö stads budget för 2020 anges 13 kommunfullmäktigemål som har sin utgångspunkt i Agenda 2030. Utifrån de åtaganden som Malmö stad ställt sig bakom gällande genomförandet av Agenda 2030 anser miljönämnden det vara eftersträvansvärt att konsekvensbedömningar ur ett hållbarhetsperspektiv genomförs inför vissa nämndsbeslut.

Urval av ärenden

Ett beslut om hållbarhetsanalys inför *samtliga* nämndsbeslut riskerar att bli resurskrävande, vilket går emot kommunfullmäktiges budgetuppdrag 2020 till samtliga nämnder om att minska onödig administration. För att undvika oklarheter när analysen är överflödig bör ett tydliggörande göras av vilka ärenden som i så fall ska undantas från en hållbarhetsanalys. Miljönämnden anser att undantagen exempelvis skulle kunna vara rutinärenden av olika slag. Däremot anser miljönämnden att ärenden som rör långsiktiga förändringar, beslut som rör större investeringar över ett visst belopp eller beslut som kräver stora resurser i anspråk bör genomgå en mer ingående hållbarhetsanalys. Miljönämnden vill påpeka att denna form av analys bör ske i ett tidigt skede av utredningsskedet och sammanfattas inför nämndsbeslutet.

De kommuner som har infört hållbarhetsanalys inför politiska beslut genomför analysen på olika sätt och i varierande omfattning. Nedan tas Göteborgs stad och Hudiksvalls kommun upp som exempel som båda har genomfört analys i sina mallar för tjänsteskrivelser under 2019.

Göteborgs stad arbetar från och med hösten 2019 med den ekologiska, sociala och ekonomiska dimensionen i sina tjänsteskrivelser. Arbetssättet kallas inte hållbarhetsanalys men tjänsteutlåtandemissiven struktureras utifrån dessa tre dimensioner. I de fall då ärendet inte anses ha någon inverkan på en eller flera dimensioner läggs följande mening till i tjänsteskrivelsen: ”Förvaltningen/ bolaget har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån detta perspektiv.” Utgångspunkten är att det som skrivs under de tre dimensionsrubrikerna ska vara kunskapsbaserade bidrag utifrån de olika nämndernas uppdrag och kompetensområde. Detta innebär i praktiken att åtminstone någon av de tre rubrikerna emellanåt lämnas därhän.

Hudiksvalls kommun, som har tagit fram en checklista för förtroendevalda samt ett verktyg för hållbarhetsbedömningar utifrån samarbete med Sveriges ekokommuner och Blekinge Tekniska högskola, genomför inte hållbarhetsanalys på rutin-, individ-, bygglovs- eller bidragsärenden. Beslut om nya arbetssätt eller verksamheter, nybyggnationer samt långsiktiga eller strategiskt viktiga förändringar genomgår hållbarhetsbedömning tidigt i utredningsskedet. Hudiksvalls kommun utgår i sin analys sedan januari 2019 från Hållbarhetsprinciperna som svarar upp mot Sveriges ekokommuner hållbarhetsprocess.

Bedömningsgrunder

Miljönämnden anser det vara av vikt att ett arbete med ramverk för hållbarhetsanalys kopplas till stadens övergripande och pågående arbete inom hållbarhet och klimatomställning. I Malmö stads ärendehandbok, som vänder sig till alla tjänstepersoner, finns redan idag instruktioner om vad handläggaren ska tänka på vid utredning och handläggning av ärenden som ska beslutas om i nämnd. Det nämns att utredaren i ett ärende ska göra konsekvensbeskrivningar ur såväl miljöhänseende som jämställdhet och jämlikhet samt att denne rådfrågar berörda intressenter i ett ärende. Det står dock inte hur dessa ska genomföras. Ett förtydligande om hur och i vilka ärenden miljökonsekvensbeskrivningar skulle kunna genomföras bör därför läggas till i detta styrdokument. Miljönämnden anser därmed motionen vara besvarad i sak men välkomnar en instruktion och ett klagörande om hur och när hållbarhetsanalys ska genomföras av stadens förvaltningar.

Exempel på andra styrdokument och pågående arbete som skulle kunna utgöra underlag till ett framtida ramverk för hållbarhetsanalys, nämns nedan.

I regeringens *Handlingsplan för Agenda 2030 för åren 2018 - 2020* gavs ett uppdrag att ta fram nyckeltal för Agenda 2030 som kan vara stöd för arbetet i kommuner och regioner. Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA) fick uppdraget att leda arbetet i samråd med Statistiska centralbyrån (SCB), Agenda 2030-delegationen och ett antal kommuner och lands-ting. Malmö stad var en av de kommuner som fick möjlighet att delta som representant i en arbetsgrupp under denna process mellan 2018 - 2019. Dessa 50 nyckeltal, som presenterades under våren 2019, har, tillsammans med lokal statistik, utgjort en viktig grund inför Malmö stads årliga hållbarhetsrapport. Arbetet med *Hållbarhetsrapport 2019 - Agenda 2030* i Malmö inkluderar identifierandet av relevanta indikatorer och tillgänglig statistik har kartlagts för de 17 globala målen och de av de 169 delmålen som är relevanta för Malmö.

Miljöprogram för Malmö stad för 2021 - 2030 är under framtagande och föreslås vara stadens styrande dokument för arbetet inom den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling.

Några andra exempel på pågående processer i staden är kommunfullmäktigebeslutet att möjliggöra upplåning av sociala obligationer, det pågående arbetet med gröna obligationer samt stadsbyggnadsnämndens arbete med sociala konsekvensbedömningar inom fysisk planering.

Kommunfullmäktige fattade den 19 mars 2020 beslut om att möjliggöra upplåning av sociala obligationer och under kommande år ska ett ramverk tas fram för hur sociala obligationer ska bedömas. Arbetet med gröna obligationer har pågått sedan beslutet i kommunfullmäktige den 27 april 2017. Stadsbyggnadsnämndens arbete kring sociala konsekvensbedömningar har pågått sedan 2015 utifrån ett uppdrag från Kommissionen för ett socialt hållbart Malmö.

Motionens ansats om att alla politiska beslut går i linje med Agenda 2030 innebär att ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet analyseras samtidigt. Miljönämnden anser även att det är av vikt att länken och eventuella målkonflikter mellan dimensionerna i så fall bör komma till uttryck i analysen för en tydlig helhetsbedömning. Miljönämnden ser positivt på om detta skulle generera flera alternativ för beslut där förvaltningen förordar nämnden att besluta om ett av dessa. På så sätt skulle det tydliggöras för den politiska nivån olika handlingsalternativ och vilka effekter dessa har för hållbarheten.

Vidare finner miljönämnden det otydligt om motionen avser hållbarhetsanalys för bedömning om aktiviteter i framtiden riskerar att medföra minskad hållbarhet eller om det handlar om hållbarhetsanalys av genomförda beslut eller projekt. Miljönämnden menar att båda tillvägagångssätten är möjliga men att det tydligt måste framgå i ett metodstöd som tas fram vad som avses.

Tidpunkt för analys

Hållbarhetsanalysen föreslås ske inför alla nämndsbeslut. Miljönämnden ställer sig frågande till om det innebär att det är en analys som ska göras i slutskedet när tjänsteskrivelsen skrivs eller tidigare i utredningsprocessen.

Beroende på ärendets karaktär så ser miljönämnden att det kan vara aktuellt att som handläggare inledningsvis göra en hållbarhetsanalys för att på så sätt arbeta fram olika alternativ med olika konsekvenser som redovisas till nämnden. En samlad bedömning med information kring både positiv och negativ påverkan skulle vara av intresse.

Sammanfattande slutsatser

Miljönämnden ser positivt på förslaget kring hållbarhetsanalys inför nämndsbeslut. Men idag finns redan förvaltningsövergripande instruktioner om vad en handläggare i Malmö stad ska tänka på vid utredning och handläggning av nämndsärenden. Till exempel nämns konsekvensbeskrivningar ur såväl miljöhänsende som jämställdhet och jämlikhet. Då närmare detaljer saknas om hur och när en hållbarhetsanalys ska genomföras finns det behov av ett klagörande i frågan.

Miljönämnden ställer sig frågande inför nyttan av analys i *samtliga* beslut och ser en risk med att varje nämnd gör egna breda hållbarhetsanalyser var och en för sig men utanför sitt expertisområde - särskilt i de fall där besluten får konsekvenser för andra nämnders verksamhet.

Miljönämnden anser att ett urval av vilka ärenden som bör genomgå en mer ingående hållbarhetsanalys bör specificeras. Det kan till exempel handla om större investeringar och resurskrävande beslut av olika slag. Även de ärenden som ska undantas från en hållbarhetsanalys bör tydliggöras.

Miljönämnden menar att det bör utredas vidare i vilket skede hållbarhetsanalys bör göras samt om den avser bedömning om aktiviteter i framtiden riskerar att medföra minskad hållbarhet eller om det handlar om hållbarhetsanalys av genomförda beslut eller projekt.

Miljönämnden ser gärna att en eventuell framtida modell för hållbarhetsanalys tar ett samlat grepp och även inkluderar barnrättsperspektivet, samt att modellen föreslås gälla för alla nämnder.

Slutligen anser miljönämnden det vara oklart om förslaget i motionen även avser beslut i kommunala bolag.

Mia ideström, utvecklingssekreterare, har deltagit i utarbetandet av yttrandet.

Ordförande

Simon Chrisander

Nämndsekreterare

Emelie Andersson